

invenitur in terra suavitatem... (20) Unde ergo sapientia venit, & quis est locus intelligentia? Abscondita est ab oculis omnium viventium... (21) Quis invenit locum ejus, & quis intravit in thesauros ejus? (22) Quis ascendit in Caelum, & accipit eam, & eduxit eam de nubibus... (23) Quis ascendit in Caelum, & accipit eam, & eduxit eam de nubibus... (24) Quis ascendit in Caelum, & accipit eam, & eduxit eam de nubibus... (25) Quis ascendit in Caelum, & accipit eam, & eduxit eam de nubibus...

ritus singulorum, disponere. Unum est quod loquutus sum: & innocentem & impium ipse (Deus) consumit (h). Et cap. 10. 15. Si justus (fuero), non levabo caput, saturatus afflictione & miseria. Si impius fuero, via mihi est. Et Job 9. 15. Etiam si habuero quidpiam justum, nec respondebo; sed meum Judicem deprecabor. Idem luculentius insinuat Ecclesiastes (i), quod conjecturam illorum, scriptum à Solomone Opus autumantium, confirmat. Contraria planè sedebat opinio Eliphaz cæterisque Amicis, id evincere argumentis conantibus, Deum pro merito hominis de illorum utraque fortuna disponere: Numquid timens Deus arguet te, & veniet tecum in iudicium, & non propter malitiam tuam plurimam, & instat iniquitates tuas? Mysterium etiam Trinitatis deprehendisse sibi in eo Libro Veteres nonnulli sibi vixi sunt (k). Agit enim de Deo Creatore, de Omnipotente, & de Spiritu Dei. Constat quidem Jobum de Creatore Deo, de Omnipotente, de Redemptore, qui è pulvere sese efferret, de Sancto Spiritu vivificante non obscure locutum. Hæc majoris momenti nobis visa sunt, quæ in medium proferrentur è Libro Job, ad Virum ipsum, dogmata, & religionem spectantia. Opus est partim soluta, partim stricta oratione digestum. Duo priora capita & postremi quidquid excurrit post vers. 7. prosa oratione scripta, quidquid historicum in Opere continetur, complectuntur. Reliqua poetice legibus adstricta. Sed hujus Poësis artificium omne nos latet, & alibi demonstrandum suscepimus (l), nihil illam habuisse cum Græcorum, & Romanorum commune; & quamquam rythmi indolem aliquam referre videtur, an rythmum semper servavit, certisque quibusdam syllabarum numeris adstricta fuerit, nihil certi proferre nos potuisse. Uno verbo, Hebraica lingua peritia, & genuina ejus pronunciandi ratio majori sui parte nos latet, ut nemo sibi quantumvis sapiens blandiri jure meritoque possit, certi aliquid de natura Poësis veterum Hebræorum assecuturum. Ad calcem Bibliorum Græcorum & Arabicorum additio quædam rejecta est, Jobi genealogiam, & alia nonnulla ad avitam ejus regionem pertinentia, frustra in Textu Hebræo quærenda, complectens. Invidiam in illam creare Recentiores quidam conati sunt (m), pluribus demonstrantes meram esse ad libitum confictam fabellam. Nec plurimum illi detulisse Origenes (n), S. Hieronymus (o), & Polychronius (p) visi sunt; & nos etiam, quidquid pro illa vindicanda afferatur, fateamur oportet, neque in Canone recenseri, neque omnibus numeris certam assertantem haberi posse. Quod autem in illa relatum est de Genealogia, & Patria Jobi, id verissimè ad eum dictum credimus, ut nihil verius alibi uspiam legatur; ne quid dicamus de auctoritate, quam apud nos obtinet Antiquitas, additamentum illud, & ejus hypothese[m] factata. Quæ

sanè ratio tandiu apud nos valebit, quantum validis argumentis erroris non arguemur. Veteres Patres, velut Origenes, & S. Hieronymus, curas suas omnes vertentes Textui Septuaginta, & Hebraico inter se conferendis, variantia plurima hodie etiam spectanda deprehenderunt. Plura congerit Origenes (*) quibus demonstrat, addita, & detracta plura in Exemplaribus Græcis, contra fidem Originalis. Notat enim post relata plura additionum exempla, accidere non raro, ut tres, & quatuor, interdum etiam 14. 16. & 19. versus in Septuaginta desint, qui in Hebræo ordine sibi succedentes leguntur. Et S. Hieronymus præfat. in Librum Job hæc à se observata notavit: Apud Latinos ante eam translationem, quam sub asteriscis & obelis nuper edidimus, septingenti ferè aut octingenti versus desunt, ut decurtatus & lacertatus corrolusque Liber feditatem sui publicè legentibus exhibeat. Eius querelæ documenta nostrâ etiam ætate exhibent Græca Exemplaria, & Latinum Veteris Italica, pluribus discrepasse ab Exemplaribus Latinis ex Hebræo operâ S. Hieronymi adornatis, quæ sola in Canonem Concilii Tridentini autoritate relata sunt. Cùm certa Jobi ætas lateat in obscuro, ut de emortuali ipsius anno certi aliquid statuamus, vix est. Constituta tamen ejus calamitatis epochâ ad nonnullos post exitum Hebræorum ex Ægypto annos, vitam produxisse potuit ad usque Judicem Orthonielem (q). Diem clausisse credimus Denabæ in Arabia deserta, ubi Regnum ipsius constituitur. Non uno in loco viri sancti monumentum colebatur: celebratissimum erat in Trachonitide regione Transjordanica ad fontes amnis, quo in loco pluribus sæculis pyramidale monumentum, quod Jobi ferebatur. Aeterat (r). Locus hujus pyramidis constituitur inter Urbis Themam, Sueth, & Naamath, quas olim spectasse ad Eliphaz, Baldad, & Sophar amicos David viros insignes fama est. Sed regionem Hus multò ab iis locis abfuisse satis demonstrat arbitror in Commentariis. Paraphrastes Chaldaus Josephus Cæcus Jobum ex Armenia deducit, ubi ejus tumulum monstrari, qui per ea loca iter habuerunt, testantur. Verùm Jobus iste Mahometanus quidam copiarum Ductor creditur, nostro multò recentior (s). Paraphrastes alius Chaldaus è Constantinopoli Jobum accersit (t); unde facile error autumantium, Jobi lyplana condita esse Constantinopoli, quò ex Arabia translata Eruditi quidam autumarunt; sed vulgò ceteri ibi primùm sepulture mandata asseruerunt. Hæc autem opinio non in Christianis tantum, sed & in Turcis pariter invaluit [u]. Verùm satis deinde demonstratum est (x), virum illum, cujus sepulchrum in Suburbis Constantinopolis monstrabatur, Arabem fuisse ejusdem nominis, in obsidione Constantinopolis anno 672. occisum, & sub ipsis Urbis

alia vanitas, quæ sit super terram, sunt iusti, quibus mala proveniunt, quasi opera egerint impiorum; & sunt impii, qui ita securi sunt, quasi iustorum facta habeant. Et 9. 1. 2. Sunt iusti atque sapientes, & opera eorum in manu Dei, & tamen nescit homo utrum amore an odio dignus. k. Job 27. 2. Vivit Deus, qui absolvit iudicium meum, & Omnipotens qui ad amaritudinem adduxit animam meam. 3. Quia donec superest habitus in me, & Spiritus Dei in naribus meis. Job. 33. 4. Spiritus Dei fecit me, & spiraculum vivificavit me. l. In Dissert. de Poësi Hebr. ad Exod. m. Spanhem. Hist. Job. cap. 4. n. 6. p. 62. & c. n. Origen. ad African. o. Heron. Praefat. in Dan. & in Job. & Q. Hebr. in Genesim. p. Polychron. in Catena. * Origen. ad African. q. Collato enim calumitatis ipsius exordio in annum. 2520. & 7. ab exitu ex Ægypto, & vitâ Jobi prorogata post adeptam valetudinem. ad huc ad 140. bis

annus, emortualis ejus annus incidit in annum 2660. biennio ante obitum Orthonielis. r. Vide Brocard. Adriem. Molet. Tirin. Montan. Ziegler. Cotovi. Briet. La Rue, & c. s. Vide Spanhem. Hist. Jobi cap. 3. pag. 32. apud eum Drusi. Hottinger. Walton. Thevenot. cap. 31. t. Paraphr. Chald. in Bibli. Regis & Venetis. u. Ricaut de l'empire Othoman. l. 1. pag. 16. Elmacin. Hist. Sarracen. l. 1. c. 7. x. Du Chânger. Chron. l. 4. pag. 104. n. 18. a. Pineda in Job. 2. 6. 7. b. Bartholin. de Morbis Biblii. cap. 7.

bis meenibus terræ illatum. Extat adhuc eo loci Templum, quod Moscheam dicunt, ubi & Ducis illius sepulchrum non minori religione, quàm Sultanorum sepulchra, frequentatum. Vide Tournefortium Itineris Oriental. tom. 1. Epist. ult. ad finem. Ejus reliquias Romæ servari plurium sæculorum persuasio tenuit; verùm jam inde à 90. annis sacra ea lyplana furto

sublata nupiam apparuerunt. Sancti viri nomen legitur in vetustis Martyrologiis, (y) adjecto Propheta, Sancti, & Martyris titulo; ejus verò cultus in Italia & Hispania maximè obtinet. Plures etiam Ecclesiæ & Nosocomia in ejus honorem erecta sunt; & sæculo septimo ejus nomine Ecclesiâ, & Monasterium Constantinopoli spectabatur.

y Baillet Viear. SS. Vet. Test. 10. Maji.

DISSERTATIO IN MORBUM JOBI.

Nigris adeo coloribus Jobi morbo oppressi imago in Libris sacris depingitur, ut horridum viri spectaculum sustineri vix possit. Non una tantum morbi species, sed morborum veluti exercitus sessum tot malis corpus aggressus est, exercitusque singuli viribus lacerare, torquere alius alium efferare; quique uni ferendo impar fuisset habitus, omnium simul furorẽ sustinere cogebatur. Quando etiam nihil ultra eâ de re memoria proditum fuisset, nisi illud tantummodo, furenti nempe Satanæ viri sancti corpus torquendum permissum fuisse, id satis haberetur, ut extrema omnia ominaremur. Victus sæpè pluribus cum illo commissis certaminibus Dæmon, corporis tandem torquendi permissam à Deo potestatem obtinuit. Ecce in manu tua est, ait Dominus Job 2. 6. 7. 8. veruntamen animam illius (vitam nempe) serva. Egressus igitur Satan à facie Domini percussit Job ulcere pessimo à planta pedis usque ad verticem ejus, qui testâ sanie[m] radebat, sedens in sterquilinio; vel juxta Hebræum: Tulit testam ad scalpendum se ab ea. Hæc de morbo Jobi Scriptura; sed in Operis decursu plura eâ de re Jobus ipse commemorat, quæ nos simul omnia oculis Lectorum in hac nostra Dissertatione subjiciemus, quò de calamitate Jobi nihil nobis inexploratum relinquatur. Pineda (a) qui hoc argumenti genus fufissimè pariter & exactè tractavit, ad 31. sivè 32. variorum morborum genera in Jobo enumerat. Sunt quidem plures solo inter se nomine distincti, & multò etiam minor summa resultaret, si morbos singulos ad suos veluti fontes & capita referremus Bartholinus minus exactè eandem rem profecutus (b) ad 12. circiter deprehendit; sed & numerum multò ampliorem morborum recensere pronum esset, si quis sparsim à Commentatoribus omnibus observata in censum referre voluisset. Neque prætereundum est, virum illum insignè patientiæ exemplar, solidi animi spatio tot malis tolerandis parem fuisse. Sunt etiam

qui solido triennio eas angustias sustinuisse contendunt; sunt pariter qui integrum septennium; nec desunt qui decennium maluerint. Eo temporis intervallo intentatum aliquid reliquisset Satanam, & partem vel minimam corporis tam intimam quam extimam incolumem permisisse quis credat? Nihil à nequissimo Spiritu sceleris alienum reputandum est. Accessisse his omnibus credimus affecta tot malis animæ tegdium, irrequieta conscientia agitationes, tentationes, & si quæ alia torquenda anime opportuna; ut quantum corpus externis malis angebatur, tantum, & magis etiam, anima premeretur. Tandem S. Joannes Chryostomus asserendum sibi arbitratur omnia quæcumque torquendo homini mala unquam illata sunt, eorum nihil à Jobo alienum fuisse; nihilque tolerabile passum, Dæmonem furorẽ suum omnem in illum exercere permisso; quare, ait, omnia mundi mala unius viri corpusculum expertum est. Quando igitur in Scriptura legimus, viri sancti corpus perpetuo ulcere à vertice usque ad pedes (c) inhorruisse, quamquam nihil tollerabile concipiendum exhibeat, plus tamen multò Jobus tolerasse credendus est. Eo proinde nomine varia illa mala omnia comprehendi censenda sunt, quæ Moyses infirmitates Ægypti pessimas appellat (d); ulcera illa, quibus crura, & os miserè depascebantur, morbi genus in Syria & Ægypto, juxta Veterum testimonium, familiare; uno verbo quidquid elephantiasis nomine censetur, nempe morborum phalanx, id totum Jobum invalerat. Ipse de se vir sanctus perhibet, 1. totum corpus perpetuo ulcere contectum (*); idusque ingeminasse ad verfarium, ne dato quidem respirandi intervallo (e). 2. Ulcera illius scatuisset vermicibus [f]. Quæ de vermicibus diximus semel tantum in Textu Hebræo & Vulgata expressa sunt; sapius tamen apud Septuaginta, & vernibus ulcera omnia Job scatuisset vulgò Patres autumarunt. 3. Eo malorum devenerat Jobus, ut ulcera sua testâ raderet (g); etenim ne manus admoveret five metus irritandi morbi, si-

c. Job 2. 7. Jak eth ajuf baschabajin. pag. d. Deut. 17. 27. Percutiat te Dominus ulcere pessimo in genibus, & in suris, sanarique non possis, à planta pedis usque ad verticem. Et vers. 60. Item cap. 7. 15. * Job 11. 7. Percussit Job ulcere pessimo à planta pedis usque ad verticem. c. Concidit me vulnere super vulnus. f. Job 7. 5. Induta est caro mea putredine & sordibus pulveris. Et 17. 4. Et 30. 27. & vers. 18. Vide & cap. 2. post vers. 9. in Græc. g. Job 2. 8. Testâ sanie[m] radebat sedens in sterquilinio. vc